

Doris Dahlin är aktuell med romanen Till mamma på mors dag.

Foto: Jessica Gow / Scanpix

- Dölj bildtexten

Klichéer sänker viktig bok

RECENSION: Att som kvinna bita ihop och bära andras bördor. Doris Dahlin är skicklig på att skildra klass genom kön, vilket hon återigen visar i sin senaste roman. Tyvärr dras helhetsintrycket ned av det klichéfyllda språket, skriver Lena Sohl.

Med självbiografiska Skammens boning (2007) lyckades Doris Dahlin säga något väsentligt om kön och klass. Men också om tystnaden kring sexuella övergrepp och den skam det innebär att ha sett men inget gjort. I hennes nya roman, Till mamma på mors dag kommer samma teman tillbaka.

Det är en historia berättad genom två kvinnor, Reseda och Elisabet. Reseda har gjort en uppåtgående klassresa, från att ha varit städerskans dotter till att bli ekonomidirektör. När hennes mamma dör tänker hon först fortsätta med sin duktighet, röja upp i mammans lägenhet med samma effektivitet som vanligt. I stället finner hon sig oförmögen att göra något av det som förväntas av henne. Elisabet har en välordnad tillvaro som privatpraktiserande psykolog. Det är en tillvaro som krackelerar när en av hennes patienter talar om något som ligger för nära Elisabets egen verklighet. Samtidigt berättar hennes åldrande mamma om de övergrepp som hittills bara existerat i det tysta. Elisabet som alltid hanterat allt kan så inget alls, inte ens sova.

Reseda och Elisabet har mycket gemensamt: de är duktiga kvinnor, kvinnor som lärt sig bita ihop och bära andras bördor. Det är ett arv på mödernet: alla dessa kvinnor som tvingats lära sig hårda ut. Doris Dahlin är mycket skicklig på att skildra kvinnor vars liv gått åt till att foga sig, men också vad denna foglighet gör: har sönder en inifrån.

En av hennes stora tillgångar är att hon lyckas förstå klass genom att också förstå kön. Ofta gör hon det dessutom väldigt snyggt, som här: "Vad är det väl att vara tjänstekvinnans son mot att vara en städerskas dotter?". Hennes berättelser kretsar kring kvinnors erfarenhet av klassresor, om att ta sig bort och upp. Att lämna en plats går, kanske går det också att lämna en klass. Däremot går det inte att fly det som har etsat sig fast i kroppen: minnen av det man sett men inte vill veta av. I såväl Skammens boning, som den efterföljande Vi vet nog vem du är (2008) och i den nya romanen finns skammen och tystnaden, det bortträngda om man så vill, med som huvudfigurer.

Ändå är det någonting med den här romanen som gör att jag inte alls blir lika övertygad om dess kvaliteter som jag blev av Skammens boning, där Dahlin gjorde allt rätt. En sak handlar om språkliga formuleringar. När det står "Jag vill dig" en gång går det an, men när liknande stilgrepp återkommer börjar det störa. Det är också något med skildringen av Elisabets resa till Grekland som irriterar. Det blir lite för mycket av "utbränd svensk kvinna som reser utomlands och finner lugnet". Vandringar vid havet, vindrickande på olika serveringar, det sexuella äventyret med Dorotheus, beskrivningen av busstationen i Aten som "smutsig, myllrande, hetsig". Det känns, ärligt talat, mest som klichéer.

Det är synd, för Till mamma på mors dag är på många andra sätt en bok jag gillar. Framför allt för att den så konsekvent får mig att se hur generationskedjor länkar i varandra, fram tills den dag när någon bryter av en länk. För att hon bara måste.

Annons

Läs upp

Skriv ut

Skicka

Kommentera

Dela

Litteratur

Doris Dahlin
Till mamma på mors dag
Ord front

Bäst: Skildringarna av hur klass och kön spelar roll. Sämst: Ibland ligger romanen lite väl nära det samtida populärpsykologiserandet.